

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 586/2012-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. Mgr. J. S., L., zastúpeného advokátkou JUDr. E. K., Advokátska kancelária, P., vo veci namietaného porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 182/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Mgr. J. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 182/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 182/2004 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. Mgr. J. S. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice I **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I je **p o v i n n ý** uhradiť Ing. Mgr. J. S. trovy právneho zastúpenia v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. K., Advokátska kancelária, P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 586/2012-9 z 27. novembra 2012 prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť Ing. Mgr. J. S., L. (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 182/2004.

Z obsahu s'ťažnosti a jej príloh vyplynulo, že s'ťažovateľ je účastníkom namietaného konania, a to na strane žalobcu vedeného pred okresným súdom na základe žaloby o ochranu osobnosti podanej 2. novembra 2004.

Podľa vyjadrenia s'ťažovateľa doterajšia doba konania okresného súdu predstavujúca viac ako osem rokov je aj s prihliadnutím na samotnú povahu konania neprimerane dlhá a okresný súd spôsobuje v predmetnom konaní zbytočné priet'ahy, v čom

vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vo svojej argumentácii dôvodí, že postup okresného súdu v namietanom konaní je poznačený „ad hoc úkonmi súdu“, vydávaním nezákonných rozhodnutí zrušených pre nezákonnosť Krajským súdom Košice spôsobujúcich ďalšie prieťahy», a to i napriek tomu, že porušenie svojich práv namietal opakovane prostredníctvom sťažností na prieťahy v konaní, z ktorých prvá v poradí bola podpredsedníčkou okresného súdu posúdená ako dôvodná.

Sťažovateľ je toho názoru, že mu realizovaný právny prostriedok ochrany nepriniesol požadovaný efekt, a na základe všetkých uvedených argumentov preto navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 182/2004, prikázal okresnému súdu konať v označenej veci bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, ako aj trovy právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorého vyjadrenie doručené ústavnému súdu 14. januára 2013 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a v ktorom predseda okresného súdu zároveň uviedol: *„Vzhľadom na vyššie uvedené procesný postup súdu a celkovú dĺžku konania som dospel k záveru, že priebeh konania bol do určitej miery ovplyvnený procesnými návrhmi žalobcu, o ktorých musel rozhodovať prvostupňový aj odvolací súd, ospravedlnenými neúčastami žalobcu i žalovaného na vytýčených pojednávaniach, nepreberaním zásielok adresovaných žalobcovi ale aj postup súdu nebol dostatočne rýchly a efektívny. Súd o predmete konania doposiaľ nerozhodol a okrem výsluchu žalobcu nevykonal žiaden dôkaz smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Vo veci došlo k prieťahom v konaní.“*

V liste predseda okresného súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

V podaní doručenom ústavnému súdu 31. januára 2013 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej aj sťažovateľ.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, stanoviska okresného súdu, súvisiaceho súdneho spisu, ako aj relevantnej právnej úpravy dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Sťažovateľ podal 21. septembra 2004 žalobu o ochranu osobnosti Okresnému súdu Pezinok, ktorý vec sťažovateľa postúpil okresnému súdu ako súdu miestne príslušnému, a to 2. novembra 2004. Okresný súd uznesením z 9. novembra 2004 vyzval účastníkov konania vyjadriť sa k podanej žalobe a predložiť navrhované dôkazy, pričom sťažovateľ reagoval na výzvu 12. januára 2005 a žalovaný 10. februára 2005. Okresný súd predmetné vyjadrenie žalovaného doručil sťažovateľovi 15. júna 2005, ktorý naň reagoval 10. augusta 2005 svojím podaním („*úprava žaloby*“). Toto podanie sťažovateľa doručil okresný súd žalovanému 13. septembra 2006.

Okresný súd vyzval 22. decembra 2006 sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku (za rozšírenie žaloby), zásielka sa však vrátila okresnému súdu s označením „*adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote*“, preto jej doručenie okresný súd zopakoval prostredníctvom orgánu polície, ktorý mu oznámil, že bolo zistené, že sa sťažovateľ síce na adrese doručenia zdržiava, no zásielku sa mu doručiť nepodarilo, pretože nebol pri doručovaní zastihnutý.

Okresný súd vykonal 11. februára 2008 pojednávanie, ktoré odročil na neurčito z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil preukázanou práceneschopnosťou. Okresný súd preto 2. apríla 2008 vyzval sťažovateľa na predloženie vyjadrenia o predpokladanej práceschopnosti, teda o možnej fyzickej účasti na pojednávaní. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 21. apríla 2008 návrh na vykonanie

dôkazov a k otázke svojej práceschopnosti sa nevyjadril. Okresný súd vykonal 8. júna 2009 pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, ktorý svoju neprítomnosť ospravedlnil kolíziou pojednávanií.

Okresný súd uznesením zo 6. júla 2009 konanie vo veci sťažovateľa v časti sumy 33 193,92 € zastavil z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zo strany sťažovateľa. O opravnom prostriedku uplatnenom sťažovateľom rozhodol nadriadený súd uznesením zo 7. decembra 2010 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec okresnému súdu na nové konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia nadriadený súd uviedol, že prvostupňový súd v rámci konania nedodržel zákonom predpísaný postup náhradného doručovania písomnosti podľa ustanovenia § 47 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), a teda bez toho, aby preukázateľne doručil výzvu na zaplatenie súdneho poplatku sťažovateľovi do vlastných rúk, prípadne formou náhradného doručenia podľa citovaného ustanovenia, zastavil konanie (v časti) bez splnenia zákonných podmienok na jeho zastavenie, čím svojím postupom sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) OSP. Nadriadený súd preto uložil okresnému súdu, aby po vrátení veci na ďalšie konanie v prvom rade rozhodol o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, a pokiaľ tejto žiadosti vyhovené nebude, aby výzvu na zaplatenie súdneho poplatku doručil sťažovateľovi zákonom predpísaným spôsobom.

Okresný súd vyzval sťažovateľa 7. októbra 2009 na predloženie vyplneného tlačiva pre účely posúdenia jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, zásielka sa mu však vrátila s označením „*adresát zásielku neprevzal v odbernej lehote*“. Okresný súd preto požiadal o doručenie zásielky orgán polície, ktorý ho informoval, že sa mu zásielku nepodarilo doručiť z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa v mieste jeho bydliska, napriek viacerým opakovaným pokusom o jej doručenie (okresnému súdu sa podarilo sťažovateľovi zásielku doručiť až 11. marca 2010).

Uznesením z 22. februára 2011 rozhodol okresný súd o nepriznaní oslobodenia sťažovateľa od súdnych poplatkov. O opravnom prostriedku uplatnenom sťažovateľom rozhodol nadriadený súd tak, že napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil, pričom spisový materiál okresnému súdu vrátil 17. júna 2011.

Pojednávanie určené na 25. jún 2012 okresný súd odročil z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu, svoju neúčasť však ospravedlnil aj sťažovateľ.

K tomu je potrebné poukázať na relevantnú právnu úpravu účinnú od 1. januára 2012:

Podľa § 119 ods. 1 OSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Podľa § 119 ods. 2 OSP účastník, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, musí súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o ňom dozvedel alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať. Návrh na odročenie pojednávania obsahuje najmä: a) dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania, b) deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel, c) ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil.

Podľa § 119 ods. 4 OSP ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pojednávanie určené na 29. október 2012 z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti žalovaného (kolízia s pojednávaniami, na ktorých žalovaný ako právny zástupca zastupoval svojich klientov) okresný súd odročil na neurčito. Okresný súd o odročení pojednávania rozhodol napriek tomu, že návrh žalovaného na odročenie pojednávania doručený okresnému súdu 25. októbra 2012 neobsahoval náležitosť požadovanú ustanovením § 119 ods. 2 písm. b) OSP (deň, keď sa účastník konania navrhujúci odročenie pojednávania o dôvode odročenia dozvedel), ktorá je nevyhnutná na posúdenie skutočnosti, či účastník konania oznámil konajúcemu súdu dôvod odročenia bez zbytočného odkladu. Naopak, k preskúmaniu splnenia označenej podmienky (oznámenie dôvodu odročenia bez zbytočného odkladu) pristúpil okresný súd až dodatočne po rozhodnutí o odročení pojednávania, keď žalovanému 2. novembra 2012 adresoval výzvu, aby oznámil relevantné údaje v intenciách citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

V čase rozhodovania ústavného súdu nebola vec sťažovateľa pred okresným súdom meritórne skončená.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitnosť, ako aj jej významnosť z pohľadu sťažovateľa (1), ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúceho súdu (3).

1. Pokiaľ ide o otázku právnej a faktickej zložitosti sporu, v ktorom je sťažovateľ žalobcom, ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka konania nebola závislá od právnej náročnosti či skutkovej náročnosti prerokúvanej veci, pretože, tak ako to vyplýva z obsahu spisového materiálu, konajúci súd doteraz vykonával iba vedľajšie procesné úkony

a k vlastnému meritórnemu prerokovaniu veci (s výnimkou jediného výsluchu sťažovateľa vykonaného dožiadaným súdom) dosiaľ nepristúpil.

2. Ústavný súd v rámci hodnotenia prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria zistil okolnosti signalizujúce podiel sťažovateľa ako jeho účastníka na predĺžení konania narušením jeho plynulosti.

V prvom rade ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že podľa § 5 ods. 1 písm. a) v spojení s § 8 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu a súdny poplatok sa stáva splatným už týmto okamihom. V danom prípade sťažovateľ si túto povinnosť nesplnil (spoplatnený úkon urobil 11. februára 2005), čím vyvolal reťaz úkonov a rozhodnutí okresného súdu i druhostupňového súdu zavŕšenú až právoplatným rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od platenia súdnych poplatkov (26. mája 2011). Odhliadnuc od pochybení okresného súdu v tejto súvislosti (ktoré sú vyhodnotené na inom mieste) sťažovateľ ako iniciátor posudzovaného konania nesplnením predpokladov prípustnosti jeho žaloby, ku ktorým patrí aj zaplatenie súdneho poplatku, nepochybne sťažil postup konania v jeho veci (m. m. IV. ÚS 87/07).

Ďalej ide o pasivitu sťažovateľa, ktorý po odročení pojednávania 11. februára 2008 (z dôvodu jeho neúčasti ospravedlnenej práceneschopnosťou) nesplnil výzvu uloženú mu súdom, a to informovať konajúci súd bezodkladne o jeho zdravotnej spôsobilosti, a teda o schopnosti zúčastniť sa fyzicky ďalšieho termínu pojednávania. Táto okolnosť zbytočne predĺžila súdne konanie, v ktorom následne okresný súd pokračoval až vykonaním pojednávania 8. júna 2009, ktoré však bolo opätovne odročené pre neprítomnosť sťažovateľa (kolízia pojednávania), aj keď ospravedlnenú, avšak pripísateľnú práve na vrub sťažovateľovi ako účastníkovi konania.

Rovnaký záver platí aj vo vzťahu k skutočnosti, že sťažovateľ značne sťažil postup súdu pri doručovaní jemu adresovaných zásielok, ktoré na adrese svojho aktuálneho, konajúcemu súdu známeho pobytu, nepreberal.

Ústavný súd sa v rámci druhého kritéria relevantného pre posúdenie otázky zbytočných prietáhov konania vysporiadal aj s obranou okresného súdu, ktorý vo svojom stanovisku poukazoval na realizáciu procesných návrhov zo strany sťažovateľa majúcich podľa názoru okresného súdu tiež negatívny vplyv na plynulý priebeh konania.

Vo svojich rozhodnutiach už viackrát ústavný súd vyslovil, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľových procesných návrhoch ústavný súd zohľadnil pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľovi týmto nálezom priznal.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, ako aj jeho neefektívny postup.

Už v úvodnej fáze konania okresného súdu sa vyskytlo obdobie pasivity kvantifikovateľné nečinnosťou v rozsahu približne troch mesiacov, a to v období konania od 10. februára 2005, keď bolo okresnému súdu predložené vyjadrenie žalovaného k žalobe, do 15. júna 2005, keď okresný súd doručil sťažovateľovi predmetné vyjadrenie žalovaného.

Ďalšie obdobie nečinnosti v rozsahu približne dvanásť mesiacov zaznamenal ústavný súd v etape konania od 10. augusta 2005, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa („*úprava žaloby*“), do 13. septembra 2006, keď okresný súd toto vyjadrenie doručil žalovanému.

Nečinnosťou zodpovedajúcou dĺžke približne siedmich mesiacov bolo poznačené obdobie konania od mája 2007, keď okresný súd doručoval sťažovateľovi výzvu na úhradu súdneho poplatku, do 11. februára 2008, keď vykonal okresný súd pojednávanie.

Neefektívny postup okresného súdu potvrdzuje rozhodnutie nadriadeného súdu zo 7. decembra 2010, ktorým tento zrušil uznesenie okresného súdu o zastavení časti konania z dôvodu odňatia možnosti sťažovateľovi konať pred súdom a vrátil mu vec na ďalšie konanie so záväznými právnymi pokynmi ďalšieho postupu.

Rovnako za nesústredený, a teda neefektívny považuje ústavný súd postup okresného súdu, ktorý vyhovel návrhu žalovaného na odročenie pojednávania (určeného na 29. október 2012) bez toho, aby vopred preskúmal splnenie podmienok predpísaných relevantnou právnou úpravou (už citované ustanovenia § 119 OSP), keď okresný súd ich splnenia zisťoval v rozpore s právnou úpravou až dodatočne.

Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil predovšetkým v dôsledku označených období nečinnosti (v celkovom rozsahu jedného roka a desiatich mesiacov), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho postupu.

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (viac ako osem rokov) považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľa boli porušené.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ domáhajúc sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodnil sťažovateľ nemajetkovou ujmu vyplývajúcou z pocitov neistoty, krivdy, morálneho utrpenia prameniacych zo situácie navodenej súdom, keď konanie na ochranu osobnosti trvá neprimerane dlhú dobu – viac ako osem rokov.

Pretože porušenie základného práva zaručeného sťažovateľovi čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením, a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľovi sumu 500 €, ktorá zohľadňuje charakter zbytočných prietáhov v konaní a nemajetkovú ujmu sťažovateľa spočívajúcu v pocite právnej neistoty. Ústavný súd však musel v danom

prípade položiť osobitný dôraz na hodnotenie správania sťažovateľa v konaní. Pasivita alebo až ignorovanie súdu takým spôsobom, aký vyplýva zo zistení ústavného súdu (napr. opakované neúplné podania súdu, nereagovanie na výzvy súdu, opakované nepreberanie súdnych zásielok a pod.) zo strany účastníka konania, ktorý ho sám svojím návrhom inicioval, pôsobí protichodne vo vzťahu k jeho tvrdeniam o „*pocitoch právnej neistoty, krivdy a morálneho utrpenia*“ v súvislosti s dlhotrvajúcim súdnym konaním. Aj na tento prípad sa vzťahuje zásada „bdelým patrí právo“.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikoval sumou 334,29 €.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá predstavovala sumu 763 €.

Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z uvedeného za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2012 patrí odmena v sume 2 x 127,16 €, k tomu tiež 2 x režijný paušál v sume 7,63 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 269,58 €.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa okresný súd, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2013